

Szókimondó - Szíj Rezs? és az anyanyelv

2012 június 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Csodálta a magyar nyelv páratlan gazdagságát. Hajlékonyságát. A görög hexametert?l a nyugat-európai jambusig minden versformára alkalmas voltát. Ami nem mondható el a legtöbb nyugati nyelvr?l.

A legf?bb értékek azonban nyelvünk elképeszt?en logikus szellemét, hihetetlenül pontos kifejez? formarendjét és a leg?sibb id?kre visszavezethet? hangutánzó, hangfest?, hangulatérzékeltet? szókészletének egyedülálló változatosságát tartotta, de sohasem becsült le más nyelveket.

Egyetemistaként tudtam meg, hogy a francia ötezer olyan tengerészeti m?szót ismer, amely sok más nyelvben?l hiányzik. Medd? nyelvi viták helyett a mi nyelvészeink is készíthetnének olyan statisztikákat – mondta –, amelyben a magyar szókincs sajátosságait gy?jtenék össze.

Persze, lehet, hogy van ilyen, csak mi nem tudunk róla. Jókai káprázatos szinonima-gy?jteményét ismertük.

Fájlalta, hogy a rádió, a televízió és a hivatal elszegényíti nyelvünk logikáját. Ami nemcsak nyelvi vétek, hanem gondolkodásbeli b?n is. A nyelvpusztító emberféreg föl sem fogja, hogy hülyeséget beszél, amikor azt nehezményezi, hogy a „Károk /vagy a romok/ helyreállítása még nem történt meg”, mert ez azt jelenti, hogy a már egyszer romjaiból fölépített házat, hidat ismét romosítani kellene. Az idejében vagy a jó id?ben érkezett helyett id?ben érkezettet mond, ami logikai abszurdum, hiszen csak id?ben és térben lehet érkezni valahová. Vagyis az id?ben henye megjelölés, az angol „in time” beszivárgott nyelvrontása.

A magyarban sokféle állítmány ismeretes és egyik üldözése sem indokolt. De a metróban azt hallani: „?rizzék meg a jegyeket, mert a bejáratnál jegyellen?rzés történik”, vagy a „rómaiak a brokkolit már el?szeretettel alkalmazták étrendjükön”, nemcsak tartalmilag gy?gye, hanem csúnya is stilsztikailag.

A szavaknak a közvélékedésre ható hangulatuk van. „Terhesgondozóról”, „terhes” anyukáról beszélni „gyermekellenesség” – a várandós, az áldott állapotban optimista és pozitív hangulatú jelz?k helyett. A gyermekáldás öröm, remény, ezt kell kifejezni a szavaknak.

Minden nyelvet érnek idegen hatások. A magyar is sok évezred alatt alakult ki, de csak bel? logikája szerint olvasztott magába idegen elemeket. Ezért széls?séges „purifikálásnak”, nyelvtisztításnak nem volt híve. A germanizmus testidegen nyelvünkben, de a latin furamód nem. Egyfel?l azért, mert a független magyar királyság egyik hivatalos nyelve volt évszázadokig, másfel?l mert a németesít? törekvések ellen védte a magyar nyelvet egészen a XIX. század közepéig.

A latin szó ma is sokszor használható a magyar megfelel? szinonimájaként. Persze, az újabban kórosan gyakran használt projekt szónak semmi köze ehhez. Elképedtem, amikor az egyik keresztény egyház püspöke azt mondta húsvéti prédikációjában, hogy a „Teremt? jól rakta össze Krisztus projektjét”! Egyfel?l szentségtörés, másfel?l z?rzavaros mellébeszélés. Mert a projekt mer?ben mást jelent már, mint hajdan az eredeti latin proiectus. Rosszabb mint a „nyílászáró szerkezet”, mert ennek van szaknyelvi értelme: gy?jt?fogalom. Ajtó, ablak, szell?z?nyílás. A projekt ködösítés.

Értem én, hogy az egyházi modernkedni akart, közelebb kerülni a mai emberhez. A korszer?sködés e fajtája azonban buggyantott agyra vall. Védelmeszte az anyanyelv sokszín? hangzását. Dunántúli volt, de szerette ?z? nyelvjárásra emlékeztet? beszédem, amit szerinte a pesti eee-zés már kissé megrontott.

Könyvkiadóként átírta szerz?i szövegeit, a zárt e-ket ö-re, fel helyett föl, csend helyett csönd, de attól tartózkodott, hogy gyerek helyett gyerököt, ember helyett embört er?szakoljon rá delikvensére. A józan mérséklet jellemezte ?t a nyelv?velésben is. Ezt kívánta t?le magától értet?d?en anyanyelve logikája is.

Szalay Károly - demokrata.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló